

XXXIV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM 2024.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

Szőnyi Erzsébet 100 éve

2024 – A 4. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: Szőnyi Erzsébet 100 éve

Hátlap: 30. Gyulai Erkel Ferenc Diáknapok 2024

Fotó: Pénzes Sándor

Szőnyi Erzsébet 100 éve (Márkusné Natter-Nád Klára)	3-10 oldal
„Dallal élni jó!” (Hraschek Katalin).....	11-12. oldal
Nemzeti Ifjúsági Zenekar a Szent István Király Zeneiskola Szimfonikus Zenekara (papageno.hu)	13. oldal
Buday Péter karnagy a „Szolnoki Panteonban” (Dr. Lengyel Erzsébet)	14. oldal
Buday Péter (Dr. Lengyel Erzsébet)	15-16. oldal
80 éves Gyuris János ének-zenetanár, karnagy (Kiss Ernő)	17-18. oldal
30. Erkel Ferenc Diáknapok 2024 – Gyula (-szerk-)	19. oldal

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN a

70 éves DR. MINDSZENTY ZSUZSÁNNA karnagyot, a KÓTA társelnökét	1954.05.09
70 éves KOVÁCS MÁRIA karnagyot, lapunk korábbi főszerkesztőjét	1954.02.24
80 éves BERKESI SÁNDOR karnagyot, ének-zenetanárt, zeneszerzőt	1944.06.06
95 éves BEHARKA PÁL orgonaművészt, zeneszerzőt, karnagyot, a Baptista Teológia professor emeritusát	1929.06.24

Szeretettel gratulálunk, további jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK:

100 éve született Dr. SZŐNYI ERZSÉBET zeneszerző, ny. tanszékvezető egyetemi tanár	1924.04.25
100 éve született MOHAYNÉ KATANICS MÁRIA karnagy	1929.04.29
100 éve született MIHÁLKA GYÖRGY karnagy	1924.04.22
15 éve húnyt el Dr. BAROSS GÁBOR karnagy, a KÓTA korábbi elnöke	2009.01.23
15 éve húnyt el TÓTH MIHÁLY karnagy, zenetanár, a KÓTA korábbi főtktár h.	2009.01.23

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXXIV. évfolyam. HU ISSN 1215-0436

A szerkesztőbizottság elnöke: Szesztay Zsuzsa, mentor: Márkusné Natter-Nád Klára – Korrektúra: Mocskonyi Mirella

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes, +36 30 297 4314

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtktár, E-mail: aslreklam@gmail.com

A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

Előállítja: Poremba Nyomda, 1162 Budapest, Kistelek u. 6/a.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknl.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 400,- Ft Előfizetési díj egy évre 4000,- Ft (10 szám)

Márkusné Natter-Nád Klára
SZÖNYI ERZSÉBET 100 ÉVE
1924.04.25-2019.12.29.

A száz éve született zeneszerzőre, zenepedagógusra, a magyar zenei élet Nagyasszonyára emlékezünk április 25.-i születésnapja alkalmából. Gazdag és sokszínű életműve szolgálta Magyarországot és kiterjedt messze határainkon, sőt Európán túl, mint erről saját maga is sokat elmond az 1979-ben megjelent „ÖT KONTINENSEN a zene szolgáltatában” című könyvében. Öt évvel ezelőtt még személyesen köszönthettük 95. születésnapja alkalmából Szőnyi Erzsébet Kossuth-díjas zeneszerzőt, a Nemzet Művészt.

Emlékezzünk, és induljunk az emlékek szárnyán! Talán sokan gondolnak még vissza a 2019 március 30-án, a Budapesti Monteverdi Kórus és a KÓTA szervezésében, a Budai Ciszterci Gimnázium dísztermében tartott bensőséges, meghitt hangulatú hangversenyre. Ekkor szerepelt a Kőbányai Szent László Általános Iskola Gyermekkara és a Csengettyű együttese, Hajsrekker Krisztina vezetésével, akik a „Négy bicinium népdalokra” kötetből válogatott műveket énekelték. Ezek a dalok a tanárnőnek az előző évtizedek során tett távoli földrészek: Japán, Kanada, Amerika, Ausztrália területén gyűjtött népdalokra komponált kétszólamú kórusművei. Mivel gyakran felmerült, hogy az idegen ajkú gyermekeknek a Kodály koncepciót nem a

magyar népdalok, hanem saját országuk zenei anyanyelvén kell megismertetni, ezért azokra a dalokra komponált második szólamot. Így készültek a Biciniumok a különböző országok számára, majd itthon Lukin László fordításában jelentek meg, és váltak ismertté a magyar gyermekek számára is.

Az est következő szereplője az 1994-ben alakult Musica Nostra Nőiakar, karnagya Mindszenty Zsuzsanna. Szőnyi tanárnő iránti tisztelet jeléül szinte elsőként tanulták a „Canticum sponsae a Menyasszony éneke”, az 1965-ben Bárdos Lajos emlékére komponált művet. Repertoárjukból a 95-ik születésnapra választották újra a nagylélegzetű alkotást, Patak Zita szóló énekével. Ezt követte a „Japán dalok” című ciklus, Kosztolányi Dezső fordítása. Végül a „Középkori Himnuszok” Sík Sándor fordításában, hatrészes ciklusból énekeltek két tételt, Patak Zita ének, Szekér Bernadett zongora, Láng Zénó ütőhangszeres kíséretével.

A Budapesti Monteverdi Kórus vegyeskari műveket adott elő, melyeket a szerző az utóbbi években komponált, részben az alapító karnagy Kollár Éva részére. „Hótalan hegyek inge”, (Nagy Gáspár, 1978 és latin liturgikus szöveg), „Ima alkonyi harangszóra” (latin liturgikus szövegre és ismeretlen csíkszentdomokosi költő strófáira). (2005-ben Szeged felkérésére készült, Rozgonyi Éva és Bartók Béla nőikara számára). Majd követte a „Dante: Calvacando szonett” Jékely Zoltán fordítása, Nagy Márta zongora kíséretével. (A mű 2013-ban készült a Vékey Mariann vezette Törökbálinti Cantabile Vegyeskarnak olaszországi útjuk alkalmából). Záró szám: „Kívánjatok Békét Jeruzsálemnek” kezdetű kánon a 122. zsoltár szövegére. A gondosan összeválogatott műsorban – gyermekkar, nőikar és vegyeskar mellett szerepeltek zongorakíséretes dalok: „Kedves” (Kosztolányi Dezső, 1912) és „Sappho szerelmes éneke” (Ady Endre, 1909), előadója Meláth Andrea és Nagy Márta. E nagyszerű hangverseny befejeztével rövid riport keretében kérdeztem a zeneszerzőt, és néhány érdekes adatot rögzíthettünk a művek keletkezéséről. Arra a kérdésre, hogy milyen érzelmeket váltott ki a Tanárnőből ez a hangverseny, az elhangzott válasz így szólt: „Számomra azért volt különösen értékes ez a műsor, mert szembesültem zeneszerzői önmagammal, hosszú évtizedek munkája elevenedett fel előttem.”

2019. április 24-én a Pesti Vigadó patinás épületének dísztermében a Magyar Művészeti Akadémia szerzői estje jelentett nagyszabású, pompás ünnepet. Elsőként Vashegyi György elnök úr köszöntötte az ünnepeltet, majd átvehette prof. Kásler Miklós miniszter úr köszöntő levelét, és az est második részében dr. Vigh Andrea, a Liszt Ferenc Zenemű-

vészeti Egyetem rektora méltatta a Zeneakadémia egykori professzorasszonyát, szavait idézve: „... aki nemcsak résztvevője, hanem alakítója volt az elmúlt 100 évnek”.

Az est zenei programját Kollár Éva és Záborszky Kálmán akadémikusok és Nagy Márta zongora művésznő állították össze. A koncert az 1948-ban Párizsban, hegedűre és zongorára komponált „Öt magyar népdal”-al kezdődött, majd, a Szabó Lőrinc versére komponált „Hajnali látomás”, végül a „Két Walzer” hangzott el Nagy Márta előadásában. A második részben zenekari és kórus kompozíciók kerültek előadásra. A Szent István Király Szakgimnázium Zenekara Záborszky Kálmán vezetésével az 1988-ban komponált „Zenetörténeti séták” című kilenctételes szvitből adott elő három tételt. A Budapesti Monteverdi Kórus Kollár Éva vezényletével szólaltatta meg a „Dante szonett”-et a „Cavalcando Dante La Vita Nuova” című versciklusból. Azt követte az „Ima alkonyi harangszóra”, majd az Anakreoni dal: „Gyere boldogan borozzunk”. Befejezésül a kvintettel kiegészült vegyeskar műsorát kánon koronázta meg, a 122. zsoltár szövegére komponált „Kívánjatok békét Jeruzsálemnek”. A nagyszerű hangversenyt követően hangulatos fogadás keretében a továbbiakban is köszönthették kedves szavakkal az ünnepeltet tisztelői, tanítványai, jó barátok, a meghívottak között volt a **Nemzetközi Kodály Társaság elnöke Jerry L. Jaccard és az előző elnök, Gilbert De Greeve. Ez volt az utolsó nagyszabású szereplése Szőnyi Erzsébetnek.**

Az elmúlt évtizedek gazdag tartalmú jubileumi hangversenyeinek hosszú sorát említhetnénk. Fordítsunk az idő kerekén, megemlítve néhány alkalmat, kiragadva egy-egy előadott művet! Eleve elnézést kérve az egykori szereplőktől, hogy nem minden közreműködőt, és nem minden előadott művet tudunk itt megemlíteni, csak mint a pillangó röppenünk tovább az emlékek szárnyán. Idézzük a **70-ik születésnap (1994)** hangversenyei közül a Régi Zeneakadémián a Bárdos Társaság szervezésében tartott hangversenyt, kiemelve ebből a műsorból a debreceni konzervatórium hallgatóinak kamaraegyüttesét, akik Szesztay Zsolt vezényletével adtak elő Szőnyi-műveket, ezek között a „Három Leánykar – Kriza János Vadrózsák” kötetéből

(1946) és a Bárdos Lajos emlékére komponált „Canticum sponae – Menyasszony éneke” (1965), a mű 1969-ben jelent meg a francia *Leduc* kiadónál.

A **80-ik születésnap** hangversenyt (2004) a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, a Bárdos Társaság, A Magyar Kodály Társaság, a Magyar Kórusok Országos Szövetsége támogatásával a pestszentlőrinci Vörösmarty Mihály Énekzenei és Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium szervezte, parádés rendezésben a Zeneakadémia nagytermében. Elsőként a **törökbálinti Szőnyi Erzsébet Zeneiskola**, Kicsinyek szolfézscsoportja a „21 énekes játék”-ból (1947) szólaltatott meg néhány dalt, vezetőjük Károly Ágnes, majd hangszeres darabokat adtak elő a „Kis kamarazene 4 kézre” (1950), és az „Ifjúsági trió” (1964) kötetekből. Ezután a színpadon kezdődött a köszöntés. *Feleki László*, a törökbálinti Zeneiskola igazgatója elmondta, hogy 1994-ben alakult a Zeneiskola és ezután kérték meg a professzor asszonyt, hogy adja nevét a Zeneiskolának. – Sokszor említette Szőnyi Erzsébet e megtisztelő felkérést, kezdetben gondolkozott, hiszen nem szokás élő emberről intézményt elnevezni, de az évtizedek során, kiemelve a Regionális Szolfézs versenyeket, folyamatos munkájuk sok örömet szereztek számára. – A köszöntők sorába lépett Hollós Máté, aki az éppen elkészült új CD-t adta át a zeneszerzőnek; Gilbert De Greeve, az ISME elnöke a nemzetközi elismertségért fejezte ki köszönetét. Kollár Éva professzor a Liszt Ferenc Egyetem nevében; Csík Miklós a Magyar Kodály Társaság; Daróci Bárdos Tamás a Bárdos Társaság, Ráply Györgyi a Fővárosi Pedagógiai Intézet, valamint az Esztergomi Nyári Egyetem sok évtizedes vezetéséért mondott köszönetet. – A muzika hangja töltötte be ismét a termet, a Kicsinyek hatalmas kórusa (három iskola), Kyncel Rita vezetésével a „33 könnyű kis kórusból” és a „Biciniumok idegen népdalokra” I-VI kötetből énekelt dalokat, csengő hangon, örömteli vidámsággal. Ezt követően a Budapesti Monteverdi Kórus szólaltatta meg a karnagya, Kollár Éva felkérésére komponált „Veni Creator Spiritus”-t (2000), majd a „Gyere boldogan borozzunk”(1962) című művet. A továbbiakban felhangzott kórusművek Kabdebó Sándor vezetésével „Hét gyermekkar” Hárs Ernő verseire ciklusból (1990); majd a „Három Leánykar, Kriza János Vadrózsák” kötetéből énekelt a Váci utcai Ének-zenei Általános iskola kórusa, karnagy: Farkas Mária. Befejezésül Csík Miklós vezényelte az összkart, felhangzott az iskola felkérésére komponált: „Népdal-parafrazisok” (2002), és „Emléksorok Fáy Andrásnak” (Vörösmarty vers megzenésítése, 1998).

A **85. születésnap** hangversenye (2009) közül az alma mater és a KÓTA rendezésében a Zeneakadémia Kistermében -Solti termében tartott hangversenyt emlíjük. Ünnepi köszöntőt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora, Dr. Batta András mondott. A szerzői esten elsőként ősbemutató hangzott fel a „Néhány gondolat a könyvtárban” című, Vörösmarty költeménye alapján írott kantáta. Előadói a Budapesti Monteverdi Kórus és a Liszt Ferenc Zeneaka-

démia Kamarazenekara, szólisták: Darázs Renáta és Kocsis-Holper Zoltán, vezényelt Kollár Éva. A kamaradarabok közül a „Színek” zongora-szvit, a párizsi évek által ihletett 8 szín érzelmi hangulatát érzékeltette előadásában Gilbert De Greeve, az Antwerpeni Királyi Konzervatórium professzor emeritusa, aki 1972-ben jött először Magyarországra. Megismerve a Kodály zenei nevelési rendszer kiválóságát óvodától a felső fokig, elkötelezett híve lett annak nemzetközi megismertetéséért és terjesztéséért. Három cikluson át volt A Nemzetközi Kodály Társaság elnöke. – Gilbert De Greeve zongora kíséretével, a szakrális művek közül hangzott fel a „Puer natus” Vörös Szilvia előadásában.

A kórusművek komponálása a zeneszerző valamennyi alkotókorszakának része, így a következőkben a „Négy könnyű népdalfeldolgozás”, majd az „Öt világrész dalai” közül hangzott fel néhány a Kós Károly Ének-zenei Általános Iskola Harmónia Kórusának előadásában, vezényelt Hraschek Katalin, zongorán kísért Ney Gábor.

A jubileumi esztendőknél országsszerte kiemelkedő eseményként tartottak hangversenyeket, így: Kecskeméten, Nyíregyházán, Szegeden, Debrecenben, Kaposvárott. Megemlítjük a Sándorfalván tartott *Meglepetés koncertet* a környékhez kapcsolódó emlékek kapcsán (a szomszédos Mindszent nagyközség, –férje Dr. Gémes Lajos családjának ősi fészke, és két fiú gyermekükkel együtt szívesen időztek ott nyári szünidőben). Ekkor hangzott fel a 2005-ben, a latinul és magyarul komponált, finom harangszó csendüléssel indított „Ima alkonyi harangszóra” Rozgonyi Éva vezetésével, s a szóló hangra komponált „Puer Natus” (1946) Temesi Mária opera-énekes előadásában. Ezt követte az a kivételes mű, mely a művészetek találkozásának egymásra hatásaként jött létre. Szepesi Attila négysoros versei – az azokhoz kapcsolódó Gerzson Pál könnyed grafikái „**Sárkányfogak**” címmel megjelent kötet ihlette a zeneszerzőt miniatúrok zenei megfogalmazására, és a szerzőknek saját zongora előadásában mutatott be (2002). A mű zongoraszólamának előadását a zeneszerző Nagy Márta művésznőnek ajánlotta, így került előadásra e látványos mű: a képeket vetítették, a hozzájuk tartozó verseket Szőnyi Erzsébet olvasta

föl, (életében még többször került ez így előadásra). Ezután a Sándorfalvi Kamarakórus a „Szent Erzsébet misét” (1975) adta elő, Gulyás Mária Magdolna vezetésével, Nagy Márta zongorakíséretével.

A Fészek Művészklub klub 2014.május 9-én tartott szerzői estét, beszélgető társ Hollós Máté, zongorán közreműködött Nagy Márta.

E rövid visszatekintést a **90. születésnapon** a Kodály Zoltán Emlékmúzeumban a Magyar Muzsikusk Fórum és a Magyar Kodály Társaság 2014 április 14-én tartott rendezvényével zárjuk. Kodály Zoltánné Péczely Sarolta köszöntötte az ünnepeltet, Ittész Mihály és Dr. Tóthpál József mondott beszédet, az előadott művekhez a zeneszerző közölt rövid ismertetést, főként a művek keletkezésére vonatkozóan. Bevezetőként a Pannonia Sacra Általános Iskola Kórusa a népek dalaira írott „Bicíniumok”-ból énekelt egy csokorra

Szőnyi Erzsébet és Kodály Zoltánné a Marczibányi téri Kodály Iskolában rendezett Kodály Zoltán Iskolák VI. Országos Kamarazenei találkozásán

valót Blazsek Andrea vezetésével. Majd előadásra került a „Duó hegedűre és brácsára” (1950) és a francia hatást idéző „Színek - Szvit zongorára” (1947) és a karakter-gazdag „Öt magyar népdal hegedűre és zongorára”, Szecsődi Ferenc és Nagy Márta előadásában.

E kiragadott példákkal az egykori résztvevők és közreműködők örömteli visszaemlékezését szeretném megerősíteni, és bemutatni a jelen és jövő generációnak az elmúlt hangversenyek hangulatát. Az előkészületeket, a felkészítést mindenkor áthatotta a közösség teremtő ereje, a hangversenyeket pedig bearanyozta Szőnyi Erzsébet kedves, közvetlen jelenléte. Az előadott művek sokasága, évszámmal jelölve a komponálás idejét mutatja és azt a sokszínűséget amely jellemzi az állandóan jelen lévő alkotói korszakot. Ezekkel a visszatérő emlékekkel egyúttal példát mutatva a jelen és a jövő generációjának is, hogy, milyen gazdag a lehetősége Szőnyi Erzsébet alkotásainak bemutatására.

Villantsuk föl egy rövid betekintéssel Szőnyi Erzsébet és a zene kapcsolatát a **kezdetektől!** Művészet szerető családban nőtt fel, a házi muzsikálás, opera és hangverseny látogatások hatása már ifjú korában megérintette. Korai zongoratanulásának eredményessége során zenei tehetsége megnyilvánult, és mint maga is mindenkor megemléltette: a Szilágyi Erzsébet Leánygimnázium és legendás énektanára Sztojanovits Adrienne hatása és irányítása, a népdalok világa, Bartók és Kodály zenéjének megismerése meghatározó volt számára. Már diákkorában szerepelt Kodály Zoltán előtt, mint zongorakísérő – kiváltképp, ha a Bartók- és Kodály népdalfeldolgozásokat énekelték.

1942-től a Zeneakadémia hallgatója a Középiskolai énektanárképző tanszakon, és a korszak kiváló tanárainak lehetett növendéke. Első népzene és zeneelmélet tanára Bárdos Lajos, az ő biztatására kérte felvételét következő évben zeneszerzés főtanszakra is, ahol Viski János tanítványa lett. Majd zongora főtanszakra is jelentkezett, tanára Szegedi Ernő volt. Tehát három szakon végezte tanulmányait egyszerre. A népzene tanára Bárdost követően a következő évben Kodály Zoltán volt - ide már megalapozott tudással, felkészülten érkezett. Kodály felismerte az ifjú növendék tehetségét és tudását, és 1945-

től hosszabb vidéki távolléte idejére a 21 éves Szőnyi Erzsébetet bízta meg népzeneórái helyettesítésével. Megfelelt a szakmai bizalomnak és megerősítette azt az eltéphetetlen szálát, ami az egész életét végig kísérte. Mindenkorra eljegyezte magát a magyar zeneoktatással, és igyekezett megvalósítani a kodályi szándékot a zenei nevelés minden szintjén. Népzenei vonzalma egyúttal zeneszerzői munkáját is jelentősen befolyásolta.

A zeneszerzői diploma átvételét követően (1947) Francia Állami Ösztöndíjjal egy posztgraduális évet töltött a párizsi Conservatoire-on. Kivételes tanulmányi lehetőséget biztosított számára, és életre szóló meghatározó élményt jelentett. Nevezetes hangszeres kompozíciói születtek ez idő alatt, melyek azóta is kedvelt hangversenydarabok. Említhetjük a saját előadásában bemutatott, nyolctételes „Színek”-et, amelynek első nyilvános előadása Gilbert De Greeve zongoraművész nevéhez fűződik. A Conservatoire évfolyamzáró vizsgahangversenyén zenekari „Divertimento”-jának maga vezényelte előadásával Szőnyi Erzsébet nagy sikert aratott.

1948-tól a Zeneakadémia kinevezett tanára. Első évben gyakorlati tanítás tárgyat tanított, következő évtől kezdte a szolfézstanítást, előbb fúvós tanszakokon, majd a Középiskolai énektanár és karvezető tanszakon, melynek 1960-tól tanszékvezetője lett nyugdíjazásáig. Kiemelkedő volt ez az időszak. Kodály szorgalmazására ekkor írta meg A zenei írás és olvasás módszertana című alapművet, mely voltaképp a Kodály-módszer elméletét és gyakorlatát foglalja össze megélt tanári tapasztalatokkal, és ebben lefekteti azokat a módokat is, amely szerint ő tanított. A nagyszerű kiadványt számos idegen nyelvre lefordították. Zenepedagógiai elveit a gyakorlatban megvalósítva szigorú, következetes tanár volt, de mindenkor a megértés és szeretet vezette az útján. Muzsikuskok nemzedékeit irányította a zenei pályán. Egykori növendékei történetek sokaságával emlékeznek ezekre a tanulmányi évekre, és ami nagyon jellemző: végzett

Szőnyi Erzsébet tanítás közben

növendékei sorsával továbbra is törődött. Megfelelő helyre megfelelő embert tudott javasolni. Ekkor alakultak és terjedtek el az Ének-zenei Általános Iskolák, a Kodály megálmodta „mindennapi énekórákkal”. Joggal mondhatjuk, hogy a zenei nevelés aranykorát jelentették ezek az évtizedek a közoktatásban. Ma már leginkább csak emlékezni tudunk az akkori eredményekre, és bízni a példamutatás hatásában.

Zeneszerzői munkája is erősen kapcsolódott a pedagógiához, állandó figyelemmel kísérte annak alakulását, hogy mire van szükség a zenei nevelésben. Így készültek a könnyű kis gyermekdarabok, egy-egy kis hangszer bevonásával, a kétszólamúság bevezetése fokozott nehézségi szinten, majd kisebb kórusművek. Szavait idézve: „amint növekedtek a gyermekek az általános iskolában, úgy gondoltam, már nemcsak a cappella kóruséneklésre alkalmasak, különösen az ének-zenei iskolákban, hanem valami nagyobb oratórium jellegű zenei egységre lenne szükség.” Így született a gyermekopera, mesetörténettel, énekekkel, zenekarral, szolistákkal. Az elsőt, „A Makrancos királylány”-t (1955) a Kertész utcai Gyakorló Általános Iskola tanulói, Serényi Emma vezetésével mutatták be. A következőt, Móra Ferenc meséjéből „A Didergő király”-t (1959) a Lorántffy utcai Ének-zenei Általános Iskolának és tanárának Csík Miklósnak ajánlotta a szerző. A gyermekoperák sora tovább nőtt, ezek az ország legjobb iskoláiban kerültek újra és újra előadásra, legtöbbször a zeneszerző jelenlétében.

Az opera gondolata már korábban is foglalkoztatta. Felnőttre készült a „Dalma” (1953,) majd követte még néhány – a legutóbbi az „Adáshiba” (1980), Szakonyi Károly komédiája nyomán. És itt fontos megemlíteni Szőnyi Erzsébet széles irodalmi műveltségét. A klasszikus múlt nagyjai mellett állandóan figyelemmel kísérte az új törekvéseket. Gyakran egy-egy kiváló irodalmi mű, költemény ihlette annak zenei megfogalmazására.

A pedagógia, a tanítás elválaszthatatlanul kapcsolódott a Nemzetközi kapcsolatokhoz. Ezek kezdetéről több ízben mesélt a tanárnő. Úgy történt, hogy egy tanári konferenciát követően Ádám Jenő az asztalon hagyott egy

levelet, ő fölvette - és abban volt az ISME igazgatósági tagok névsora és címe. Ezzel kezdődött a kapcsolat, nyitás a nagyvilág felé. 1961-ben kapta a meghívást a bécsi ISME konferenciára, amikor más országok zenei nevelési problémáiról is értesülhetett. Ezt követően főként a Nemzetközi Zenei Nevelési Társaság, az ISME szervezésében került sor a külföldi utakra, amikor a nemzetközi konferenciákon mindig a magyar zeneoktatásról tartott előadást. 1965-ben meghívták tengeren túlra is. Majd hosszabb előadássorozat tartására kérték fel. Hamarosan rendszeressé váltak a tengerentúli és európai meghívások. Útjai elvitték Japánba, Kanadába, Amerikába, Ausztráliába. Jelentős volt szakmai szereplése az 1966-ban rendezett amerikai Interlochenben rendezett ISME Fórumon és azt követte a kaliforniai Stanford Egyetem, ahol Kodály Zoltánhoz csatlakozva mindketten tartottak előadásokat. E nagyhatású előadások indították el, hogy különböző államokban létrejött szervezetek rendeztek konferenciákat.

Kodály Zoltán és Szőnyi Erzsébet Stanfordban

1973-ban Oaklandben megszületett a Nemzetközi Kodály Társaság gondolata. A megvalósítás Mary Alice Hein-nek és Szőnyi Erzsébetnek köszönhető. Az IKS elnöke Deanna Hoermann lett, ügyvezető titkári kinevezést Dr. Eősze László kapott. Ezt követte, hogy 1975-ben Kecskeméten megtartották az első Kodály-szimpoziumot. A megalakulást követően több száz magyar ének-zenetanár, szakfelügyelő tagja lett a szervezetnek. Ám a devizális körülmények miatt a tagdíj valutában való megfizetésére nem volt lehetőség. Hosszú tárgyalások után Eősze László (aki harcostársa és örök jó barátja maradt), talált megoldást. Három évvel ké-

sőbb, 1978 májusában létrejött a Magyar Kodály Társaság. Első elnöke Szokolay Sándor, társelnökök Erdei Péter a Kecskeméti Kodály Intézet igazgatója, és Szőnyi Erzsébet. Ő szinte élete végéig megtartotta e tisztséget – közben öt évig (2007-2012) elnöke volt a Magyar Kodály Társaságnak.

Bátran mondhatjuk: e kapcsolatok leglényegesebb eleme, hogy világszerte érdeklődés támadt és felismerték a magyar zenei nevelés lényegét, eredményeit. Látogatók sokasága érkezett Magyarországra. Tudósok, tanárok majd kórusok, egyre nagyobb számban, sűrűn látogatták a legjobb magyar iskolákat, kórusokat. Az élen Szőnyi tanárnő állt, aki a Zeneakadémián tartott bemutató órákat a külföldiek részére, német, angol és francia nyelven. Erre az akkori tanítványok is szívesen emlékeznek, ám a külföldi tanárok részére nagy élményt jelentett a magyar ösztöndíj, Szőnyi Erzsébet tanításainak, útmutatásainak megismerése, amit hazatérve sokszorosan kamatoztathattak, és tovább terjesztették a Kodály koncepciót (ahogy nevezték „method”), ezzel együtt a magyar kultúra értékeit, szépségeit.

Szőnyi Erzsébet beszédet tart Esztergomban a Dunakanyar Nyári Egyetem megnyitóján 1967-ben.

Szőnyi Erzsébet munkásságának elválaszthatatlan része volt a nemzetközi kapcsolatokat tartó közéleti tevékenység. Jelentős esemény, hogy 1964-ben Budapesten tartották az ISME Nemzetközi Nevelési Konferenciát. A nagy siker új lehetőségeket inspirált. Esztergomban a Dunakanyar Művészeti

Nyári Egyetemet említhetjük elsőként. 1965-ben Szabolcsi Bence vezetésével alakult meg, és az első két évben Bartók Béla XX. század zenéje szerepelt. 1967-ben Kodály Zoltán vállalta a tanfolyam fővédnökséget. Március 6-án bekövetkezett halála ellenére a témát Kodály-koncepció tartalmi és módszertani kérdéseinek szentelték és Szőnyi Erzsébetet kérték föl és bízták meg annak szakmai irányításával. Ez volt az első kezdeményezés, hogy itthon biztosítottak lehetőséget külföldi zenetanárok számára Kodály zenei nevelési elveinek megismerésére. Lebonyolító a TIT Komárom megyei szervezete, és ez időtől kezdve közel negyven évig működött. Folyamatosan nőtt a látogatottság, a közel 20 országból érkezettek száma évente 80-100, de volt, hogy elérte a 120-at. Az egy-két hétig tartó kurzus, naponta egy iskolai énekóra bemutatásával kezdődött, azt követték a foglalkozások angol, német, francia, olasz, spanyol nyelven. E foglalkozásokat mindkét területen a Tanárnőnek a Zeneakadémián végzett legjobb tanítványai tartották. A délutáni kóruspróbákön a résztvevőknek volt lehetőségük, a kórusélet szépségeibe elmerülni, tudásukat fejleszteni és kipróbálni saját vezénylési gyakorlatukat. Kirándulásra, városnézésre, országunk megismerésére is mindig adódott alkalom. A kurzus minden évben a Bazilikában tartott nagy ünnepi hangversennyel zárult.

Szőnyi Erzsébet Győrben, Nagy Miklós és Czeglényi László rendezőkkel beszélget a konferencia szervezéséről. Az első Győri Konferencia megnyitóján, 1968.

1968-ban Győr városa került reflektorfénybe, jelentős fórumot teremtettek a zenei továbbképzésnek, tapasztalatcseréknek. Szőnyi Erzsébetet tanárnőt, a Zeneakadémia tanszékvezetőjét, az ISME egyik alelnökét kérték föl a szak-

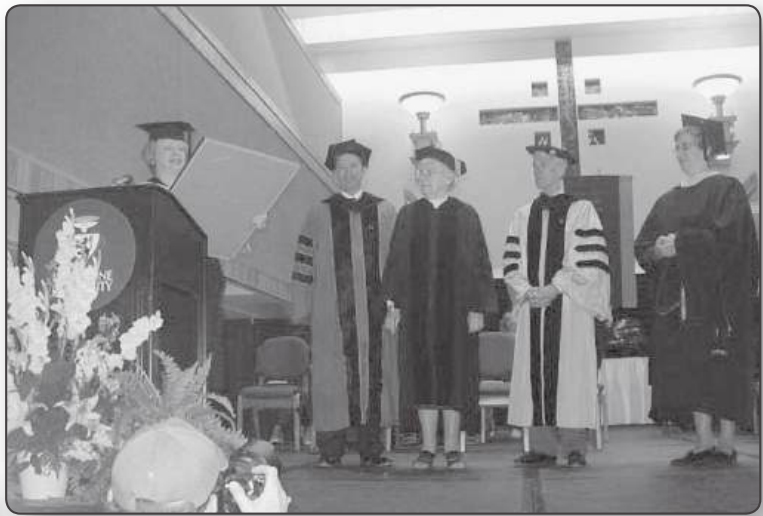
mai irányításra. Az első konferencia minden várakozást felülmúlt, 600 magyar zenepedagógus jelentkezett. A rendkívüli siker eredményezte, hogy háromévente megismételjük a Győri Zenei Nevelési Konferenciát. Az elsőt további öt követte Szőnyi Erzsébet szellemi irányításával. Majd hosszú szünet következett, alig két évtized elmúltával azonban felelevenítették az emlékezetes győri napokat és közös összefogással 2010 áprilisában megrendezésre került a VII. Győri Zenei Nevelési Konferencia, azt követte még kettő. Bízunk a további folytatásban.

Szőnyi Erzsébet otthonában

A tanítás és zeneszerzés mellett Szőnyi Erzsébet könyveivel, folyamatos publikációival mindenkor hozzájárult a zeneoktatás aktuális kérdéseinek problémáinak feltáráshoz, javaslatokkal, ha kellett kritikával illetve az érintettekkel. A Társaságokban kifejtett alelnöki, társelnöki jelenléte mindig újabb lendületet adott a szervezőknek. Díjainak nagy száma is mindenkor munkásságának elismerését jelentette. Csak néhányat említünk: Az első 1947-ben a Liszt Ferenc-díj; 1959: Erkel Ferenc-díj; 2001: Kodály -díj; 1995, és 2004: Bartók Béla – Pásztory Ditta-díj. (Úgy tűnik a magyar zeneszerzők méltó sorába avatták.) 2000-ben a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze; 2004-től Magyar Örökség-díjas. Az évek során az ország több városa és helysége díszpolgárává választotta. 2006-ban a Kosuth-díj nyertese

Amerikában 2006-ban, a Pittsburgh Dusquesne Egyetem díszdoktorává avatják.

A doktori avatás

Ahogy saját maga szövegezte a megtiszteltetéséről „elgondolkozott, de ugyanolyan öröm ért mint amikor 1994-ben Törökbalinton Zeneiskolát neveztek el rólam.” E két véglet jól érzékelteti a Tanárnő kisugárzásának hatását amit közéleti szerepvállalása révén hazánkban és külföldön egyaránt elért. – 2014-től a Nemzet Művésze megtisztelő címben részesült. – 2018. december 16-án, a Kodály Emlékmúzeumban ünnepélyes keretek között vehette át, A Nemzetközi Kodály Társaság kitüntetését: Szőnyi Erzsébet professzor asszony életművéért, kiemelkedő tudományos és művészi tevékenységéért, a világon elsőként, részesült a Társaság által alapított Prix D'Honneur díjban. Dr. James Cuskelly, a Nemzetközi Kodály Társaság elnökének írásban elküldött laudációját dr. Nemes László Norbert, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kecskeméti Kodály Intézetének igazgatója olvasta fel, és adta át. Jelen volt Dr. Sandra Mathias, a Nemzetközi Kodály Társaság egyik alelnöke, a Capital University Kodály programjának volt vezetője.

A Kodály Zoltán Emlékmúzeumban

A Magyar Művészeti Akadémia Szőnyi Erzsébet zeneszerzőről, zenepedagógusról 2012-ben készült portréfilmet a rendező Tóth Péter Pál 2016-ban kiegészítette és az került bemutatásra 2019. október 21-én a Pesti Vigadó Sinkovits termében. A vetítést egyórás beszélgetés követte az akadémikus asszonnyal és a rendezővel, moderátor: Márkusné Natter-Nád Klára, zenetanár, szerkesztő, szakíró. Megtisztelő volt számomra ez az alkalom, mert augusztus közepén (Klára napi ajándékként) közölte velem egykori tanárnóm Szőnyi Erzsébet, akivel az évtizedek során szoros munkakapcsolatban voltunk, hogy engem kér fel e beszélgetés vezetésére. Elismerő szavak kíséretében, vidám boldog hangulatban fejeződött be e délután.

A portréfilm megtekintése

Két hónap elteltével, 2019. december 29-én Szőnyi Erzsébet békésen, csöndben távozott a földi létből. Requiescat in pace!

Az utókor sem feledkezik. Posztumusz elismerésről szólhatunk! A Magyar Opera új Művészeti Központja 2020-tól az Eiffel Műhelyház, e hatalmas épületben a régi opera művészeiről tereket és termeket neveztek el. Fénykép és szöveg jelzi, hogy itt található a „Szőnyi Erzsébet tér”. Méltó befejezése ez a 100 év bemutatásának.

E rövid beszámolót követően mely részben az egykori jubileumi hangversenyekre fókuszál következzen a CODA. Ez év aktualitása okán – Bárdos Lajos 125 éves- és Szőnyi Erzsébet 100 éves születésének, Daróci Bárdos

Tamás halálának 5 éves évfordulójának az emlékezésére készülnek országszerte, hangversenyekkel színes műsorokkal. A Bárdos Lajos Társaság 2024-ben hármas jubileumot ünnepelhet, a névadó Bárdos Lajos, és az alapító – életük végéig társelnökök Szőnyi Erzsébet, és Daróci Bárdos Tamás. Az ünnepi évad kezdete a Bárdos Lajos Társaság szervezésében:

2024. március 9-én A Bárdos Lajos Múzeum KLUBDÉL-UTÁNJÁN (1027 Margit krt. 64/b.) Ordasi Péter Liszt-díjas karnagy tart előadást: Bárdos Lajos és a magyar karvezető iskola létrejötte.

2024. április 20-án hangversenyt tartottak a Régi Zeneakadémián, Bárdos Lajos és Szőnyi Erzsébet művei kerültek előadásra.

A megemlékezéseket az év folyamán az ország egész területén lévő Bárdos Lajos Kórusok folytatják, megemlítünk néhányat:

2024. márciusban: a BARCSI Bárdos Lajos Vegyeskar – karnagy Kertész Attila – tart ünnepi hangversenyt, több vendégkórus fellépéssel.

A TATABÁNYAI Bárdos Lajos Vegyeskórus – Szeimann Zsuzsanna karnagy vezetésével emlékező hangverseny sorozatot szervezte vendégkórusok közreműködésével.

2024. áprilisban: SZÉCSÉNYBEN Bárdos Lajos Nemzetközi Kórus Fesztivált, tartottak a Művelődési Központban. Az Erkel Ferenc Vegyeskar, karnagya: Lévárdi Beáta Andrea szervezésében. Ez alkalommal két Szlovákiai Kórus közreműködésével.

2024. április 12-14 DEBRECENI Bárdos Szimpózium.

2024. április 20-án a KÓTA rendezésében KARVEZETŐI KONFERENCIA Tradíciók mai szemmel Bárdos Lajos és Szőnyi Erzsébet évfordulóinak kapcsán.

2024. május 25-én A SZENTESI Bárdos Lajos Vegyeskar – karnagy: Nagy János – tart ünnepi hangversenyt, több kórus vendégfellépéssel.

2024. május 24-26. között a KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottsága szervezte a XXX. Éneklő Ifjúsági Szakmai Napok és Koncertek – Bárdos Lajos és Szőnyi Erzsébet tiszteletére – elnevezésű rendezvényt Törökbálinton, helyszín: Szőnyi Erzsébet Zeneiskola, Alapfokú Művészeti Iskola, intézményvezető Filkey Péter. Szervező: Hraschek Katalin. A kétnapos gazdag műsor keretében e sorok írója is előadást tartott a XX. század e két meghatározó zenészerő. Mindketten Kodály Zoltán tanítványai, a magyar zenei nevelés apostolai, a népzene elkötelezett hívei. Életük 3 fő irányvonala megegyezik: A Zeneakadémia neves professzorai; Elhivatott, gazdag, termékeny zeneszerzők; Jelentős közéleti tevékenység hatotta át egész életüket. Szőnyi Erzsébet egykori tanárának, majd kollégájának halálát követően résztvett a Bárdos Lajos Társaság megalapításában, elvállalta a társelnöki tisztséget és élete végéig hűségesen képviselte korának szellemiségét, tovább hirdette Kodály gondolatait:

„Az ének szebbé teszi az életet,
Az éneklők másokét is.”

Márkusné Natter-Nád Klára

„DALLAL ÉLNI JÓ!”

2024. április 12-én immár harmadik alkalommal rendeztük meg „Dallal élni jó!” elnevezésű hangversenyünket a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Dísztermében, amelyen általános ének-zene tantervű iskolák kórusai léptek fel. Helyzetük nehéz, mert jellemzően heti egy ének óra és egy nehezen összehozott kóruspróba áll rendelkezésükre. A hangverseny a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg. Rendezvényünket megtisztelte jelenlétével dr. Mindszenty Zsuzsánna Liszt – díjas karnagy, a KÓTA társelnöke, Vadász Ágnes Wlassics Gyula - díjas karnagy, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetettje, szövetségünk főtítkára, Igaliné Büttner Hedvig zenepedagógus, karnagy, az MMA Elismerő Oklevelének birtokosa, a KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának tagja.

A koncert kitűnő műsorvezetője Sárközyné Pomázi Ág-

nes ének-zene tanár, karnagy, az Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottság tagja volt, aki ezúttal is nagyon jó alaphangulatot teremtett.

Jómagam néhány szóval köszöntöttem a résztvevőket és a megjelent közönséget, s egyben méltattam a kórusok és karnagyok tevékenységét, kiemelve az éneklés fontosságát XXI. századi életünkben. Közös énekléssel kezdtünk, a gyerekek Szőnyi Erzsébet: Postaváró kánonját szólaltatták meg, a zeneszerző születésének 100. évfordulóját ünnepeelve. Az amerikai kiszámoló magyar szövegét Lukin László írta, ezzel rá is emlékeztünk, halálának 20. évfordulóján.

Új kórusként a Kölcsey Ferenc Általános Iskola PiCinke Kórusát hallhattuk, kedves éneklésüket karnagyuk Hercselné Kapi Judit irányította. Zongorán kísért: Leschák Sándor. A szépen előadott zongorakíséretes művek mellett érdemes a továbbiakban a cappella darabokat is műsorra tűzni! Tovább fejlődött a többszólamú éneklés terén a Zichy Miklós Gyermekkar Zsámbékról, már Kodály kórusművel is ki tudtak állni! Karnagyuk Frimmel Zsófia. Ragyogó formában énekelt a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Gyermekkara, karnagyuk Bolesza – Váradi Andrea, zongorán kísért: Németh Sándor. Ugyancsak példaadó produkciót nyújtottak a Teleki Dalosai – az Újbudai Teleki Blanka Általános Iskolából. Karnagyuk Ábrahám Mónika, társ-karnagyuk Békés Gyöngyi, zongorakísérőjük Murata Marika. Tisztán és jókedvűen énekelnek, kedvesen jelenítve meg látványban is mindazt, amiről dalaik szólnak. A hangverseny végén valamennyi kórus a dobogóra vagy annak közelébe állt fel, és innen hangzott vidáman és boldogan: Ó, jertek, énekeljünk! Úgy érzem, ez a hangverseny már 3. alkalommal való-

sítja meg nagyon szépen azt, amiért létre hívtuk: a kórusok tapasztalatot szereznek a szereplésről, egymás műsorát meghallgatva tanulják a zenehallgatás kultúráját. Tudnak örülni mások szép éneklésének, és látják – hallják a fejlődés lehetőségét is, hiszen a koncerteken nem mindenki kezdő. Fontos, hogy jelen vannak szülők is, ők is megtapasztalják, milyen jó látni gyermekük önfeledt éneklését, boldogságát éneklés közben. A közös énekléseket vezetve egyértelmű számomra, mennyire élvezik a gyerekek ezt az állapotot: egy nagy kórus részese vagyok; igyekeznek az idegen kézre és ismeretlen személyre jól reagálni, s amikor minden szépen sikerül, alig akarják abbahagyni. Ez nagy élmény és maradandó emlék számukra. A karnagyok szempontjából is igen fontos ez a koncert: úgy látják, hogy elősegíti megbecsülésüket és fontos, hogy középpontba állítja a kóruséneklést, amiért ők oly nagy hittel küzdenek.

Hraschek Katalin

A SZENT ISTVÁN KIRÁLY ZENEISKOLA SZIMFONIKUS ZENEKARA

2024-2026. KÖZÖTT A KITÜNTETŐ NEMZETI IFJÚSÁGI ZENEKAR CÍMET VISELHETI

A Szent István Király Zeneiskola Szimfonikus Zenekarát Záborszky József 1968-ban alapította azzal a céllal, hogy az akkori I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának biztosítva legyen a zenei utánpótlása. E zenekar tagjai viszonylag széles korosztályból kerültek ki, e közösség 14 éves kortól akár 28 éves korig foglalkoztatta, foglalkoztatja a zenélni tanuló fiatalokat. Egy évben általában négy önálló koncertet ad az együttes legtöbbször a Zuglói Zeneház Nagytermében, de szerepelt már a zenekar a KÓTA éves rendezvényén és különböző szalagavatásokon, esküvőkön is.

A különböző fellépések közül kiemelkedett a 2010 szeptemberében lévő négy napos lipcsei vendégszereplés. Ezt követően az együttes időnként meghívást kapott rangos ifjúsági zenekarok koncertjeire társzenekarként, így volt közös koncert a Müpa-ban a Milwaukee Ifjúsági Szimfonikus Zenekarral, a Vigadóban a Hongkongi Ifjúsági Zenekarral, és a Gewandhausban a lipcsei J. S. Bach Ifjúsági Zenekarral.

A 90-es évek közepétől Záborszky József

munkáját fokozatosan átvette Horváth Gábor karmester, az iskola tanára. Irányításával két évtizeden keresztül minden nyáron 7-10 napos zenei tábor volt Tihanyban, ahol minden nap térzenét adott az együttes a külföldi turistáknak és a helyi lakosoknak egyaránt. E táborok alkalmával zeneileg és emberileg egyaránt egységessé, homogénné vált az együttes, a nyári együttlétek zenei és pedagógiai hatása máig érezhető. Az együttes hetente kétszer másfél órát próbál. A munka hatékonyságát segíti számos kiváló kolléga a szólampróbákon.

A Zeneiskola Szimfonikus Zenekarának tagsága az utóbbi tíz évben 90-100 főre duzzadt, és mivel a tagok nem mentek tovább már más együttesbe, így a szakmai színvonal is megemelkedett. A repertoár rendkívül széleskörű, a leghíresebb nyitányokat, szimfóniákat, szviteket és versenyműveket felöleli. A zenekar küldetésként tekint a zenei hagyományok, tradíciók ápolására. Az együttes állandó fellépési lehetőséget biztosít tehetséges ifjú szólistáknak és fiatal karmestereknek egyaránt, fontosnak tartja a tehetséggondozást és a közönségnevelést.

A zenekar részt vesz az EOFed által szervezett nagy fesztiválokon, így jutott el 2022-ben a bulgáriai Plovdivba is. A jövőben első magyar zenekarként részt fog venni az együttes a Eurochestreries által szervezett Charente-Maritime-ben megrendezésre kerülő nagy franciaországi fesztiválon 2024 augusztusában.

(Parlando 2024/4. – papageno.hu)

BUDAY PÉTER KARNAGY A „SZOLNOKI PANTEONBAN”

Az elmúlt 20 évben sokszor idéztük fel Buday Péter karnagy úr alakját, születésének halálának kerek évfordulóin emlékhangversenyeket tartottunk, halálának 15 évfordulóján pedig az általam őrzött hagyatékból tematikus kiállítást rendeztem be a Verseghy Ferenc Könyvtárban, amely azóta állandó helyet kapott egykori iskolájában a Tiszaparti Gimnáziumban. (Ezt az anyagot a könyvtár egyik dolgozója digitalizálta így része lett a Magyar Nemzeti Digitális Archivum anyagának is). 2023-ban halálának 20. évfordulója alkalmából kezdeményeztem, hogy Buday Péter karnagy úr helyet kapjon a „Szolnoki Panteonban”, ahol a város kiválóságait domborműves emléktábla örökíti meg. Az emléktábla avatását több hónapos szervező munka előzte meg, először a Buday család jóváhagyását kértem, majd a Damjanich János Múzeum igazgatójával Dr. Horváth Lászlóval folytattam egyeztető beszélgetést. Ezt követően Szalay Ferenc polgármester úr támogató javaslatát kértem, és kaptam meg. Az Ő jóváhagyásuk után kerestem fel Pogány Gábor Benő Munkácsy – díjas szobrászművészt aki azonnal igent mondott a felkérésre. Az adománygyűjtést 2024. október végén kezdtem el és december közepére kiderült, hogy a tervek szerint a Magyar Kultúra Napján sikerül felavatni a domborműves em-

léktáblát. Megkezdtem az avató ünnepség szervezését, amelyen Buday Péter karnagy úr, méltatását Dr. Kállai Mária országgyűlési képviselő mondta el. Ezt követően Birinyi József népzene kutató, népzene-sész, a KÓTA társelnöke, a Hungarikum Szövetség elnöke idézte fel Buday Péter alakját, munkásságát, majd citerajátéka kíséretében elénekeltük a Jászkun-sági gyerek vagyok... kezdetű népdalt. A Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola „Cseperedő Csicsergő” együttese népdalcsokkorral az általa alapított Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus Kodály és Bartók kórusművekkel köszöntötte az ünneplőket. Az emlékmű a Damjanich János Múzeum legimpozánsabb helyén a bejárattal szembeni átriumban kapott helyet, ahol sok zenei és kórusrendezvény zajlik. A domborműves emléktáblát Buday György, Buday Péter fia és a művész Pogány Gábor Benő avatták fel. Az emléktábla alatt Buday Péter karnagy úr életrajza, kitüntetései, és az adományozók neve olvasható.

Dr. Lengyel Erzsébet

*B***BUDAY PÉTER** (1921-2004)

Buday Péter 1921. október 11-én született Derecskén és 2004. szeptember 15-én halt meg Szolnokon. Szülei pedagógusok voltak, ő is annak tanult. A család az 1930-as években költözött Szolnokra, így gyermekéveitől kezdve kötődött a városhoz. Általános tanulmányai után a Szegedi Tanítóképzőbe tanult, ahol az énekes és hangszeres zenével is komolyan kezdett foglalkozni. Kitűnően játszott orgonán, és ötödéves korában már az intézet kiváló kórusát vezényelte.

Tanári pályáját kántortanítóként kezdte, majd Szolnokon lett iskolaigazgató, művelődési osztályvezető, tanulmányi felügyelő, középiskolai tanár, vezető szakfelügyelő. Ő teremtette meg a Tiszaparti Gimnázium ének-zene tagozatos oktatását, Ő álmodta meg és hozta létre a Bartók Béla Kamarakórust. 1982-ben lett nyugdíjas, ezt követően életét teljesen a kórusainak, a kórusmozgalomnak szentelte. Az ÁFÉSZ Kodály Kórusát 1950-től 1992-ig, a

MÁV Járműjavító Férfkarát 1951-től 1994 ig vezette. Mindkét kórossal kirobbanó sikereket ért el itthon és külföldön is, Finnországban, Olaszországban, Angliában, Németországban, Írországon, Észtországban, Jugoszláviában, Franciaországban.

Buday Péter a Kórusok Országos Tanácsának (KÓTA) tiszteletbeli elnöke, és megyei titkára volt. A KÓTA megyei szervezetét, a Jász-Nagykun Szolnoki Ének-zenei Együttesek és Karnagyok Egyesületét, 1991-ben hozta létre. A KÓTA programjaihoz kapcsolódva számos kiemelkedő rendezvényt hívott életre, szervezett Szolnokon és az egész megyében. Ezek közül a legkiemelkedőbbek az évente megszervezett „Éneklő Ifjúság” Országos Minősítő Hanversenyek, az Országos Népzenei Minősítő Hangversenyek, a négyévente életre hívott Kodály Kórusok Nemzetközi Találkozója, a Fiú Kórusok Országos Találkozója, a Pedagógus Kórusok Országos Találkozója, a Szövetkezeti Kórusok Országos

Találkozója. A város és a megye kórusai minden évben hangversennyel ünnepelték a „Zenei Világnapot”, és a „Magyar Kórusok Napját” amelyre a város kiváló gyermek, ifjúsági és felnőttkórusai kaptak meghívást. Ezt az ünnepet (Kodály Zoltán születésnapja december 16) összekapcsolta a közelgő karácsony ünnepével, amellyel hagyományt teremtett a városban. A kodályi örökség példaszerű ápolásához tartozott a minősítő hangversenyeken való zsűrizés, szaktanácsadás, a fiatal karnagyok kiváló szakmai tanácsokkal való segítése.

Számos díjat és kitüntetést kapott: Szolnok Város Kulturális díja 1950, Szakszervezetek Megyei Tanácsának Művészeti díja 1972. és 1975. Szakszervezeti Munkáért Arany fokozat 1981. Kodály Zoltán Jubileumi Emlékérem 1981. (ezt a díjat Kodály Zoltánné Péczely Sarolta adta át a Zeneakadémián) Kiváló Szövetkezeti Dolgozó 1983. Szolnok Megye Kulturális Nagydíja 1985. Kiváló Népművelő 1977. és 1988. Magyar Köztársasági Érdemrend Ezüst fokozata 1988. Pro Urbe díj 1986. Ezüst Pelikán díj 1992. Megyei Önkormányzat Kulturális díja 1995. a Magyar Köztársaság Kiskeresztje 1997. Szolnok Város Kulturális díja 2000. Magyar Kultúra Lovagja 2000.

Wlassics Gyula díj 2000. KÓTA díjat halála után 2004-ben kapott, amelyet fiai vettek át a Liszt Ferenc Zeneakadémián.(Ezt a díjat a KÓTA ebben az évben alapította).

A domborműves emlékmű alkotója: Pogány Gábor Benő, Munkácsy díjas szobrászművész

Adományozók: Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, COOP Szolnok Közösségért Alapítván, Dr Kállai Mária országgyűlési képviselő, Vásárhelyi Pák Közgazdasági Szakközépiskola Columbus Alapítványa, Kodály Zoltán Énekzenei Általános Iskola és NAMI szülői és tanulói, Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, Ádám Jenő Zeneiskola, Jász-Nagykun Szolnok Megyei Karnagyok Kamarakórusa-Vajna Katalin, Nagy Jenő főiskolai adjunktus, Szolnoki Kodály Kórus, Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus, Szücs Zoltán Fotóstúdió, Rácz Zoltán a Kodály Kórus volt elnöke, Az emlékmű elhelyezését kezdeményezte, a teljes folyamatot szervezte: Megyei KÓTA elnöke:

Dr. Lengyel Erzsébet

A Szegedi Kórusélet Oszlopa

80 ÉVES GYURIS JÁNOS ÉNEK-ZENETANÁR, KARNAGY

Születésnap gálahangverseny a Szent-Györgyi Albert Agórában

Zsúfolásig telt meg a Szent-Györgyi Albert Agóra nagyterme 2024. február 16-án; szinte mindenki ott volt, aki a szegedi kórusokban énekel, s természetesen valamennyi kórusvezető. Hiszen alig van szegedi énekkar, melyben nem énekelt volna az elmúlt fél évszázad alatt Gyuris János, s jelenleg is tagja nem egynek (szerencsés hang adottságai és képzettsége folytán minden férfiszólamban helyt tudott, helyt tud állni – mindig ott, ahol szükség volt rá).

Élete úgy kezdődött, mint bármelyik mese: volt egyszer, hol nem volt a Szegedtől északra fekvő Kiskundorozsmán egy nyitott szemű, nyitott lelkű, széphanjú fiúcska, akit a dorozsmai templom orgonájának hangja és szülei daloló kedve testestől-lelkestől elvarázsolt, örök barátságot kötött a Zenével. Csakhogy – miként a mesében a fiúnak – rögzös úton kellett végighaladnia, amíg személyesen is találkozhatott a muzsika szépségeivel, hát még amíg napi gyakorlatává, mi több: mindennapi kenyérévé válhatott az éneklés-zenélés. Gyermekeként zenét nem tanulhatott, az asztalos szakma ügyeskező művelője lett, azonban a Zene ellenállhatatlanul vonzotta őt. Miközben már alsó tagozatos korától kezdve ízlelhette a kóruséneklés örömeit (a katonaságnál – jó hangjának és kiváló hallásának köszönhetően – ő lett a nótafa), 22 éves korában lett a dorozsmai Hozsanna-kórus tagja, melynek sok évvel később vezetője is lett. Irgalmatlan szorgalommal, odaadással és példátlan alázattal fogott bele a tényleges zenetanulásba: gordont tanult a legendás Vadász Ilonánál, énekelni a szegedi zeneiskolában, közben tagja lett a Szegedi Zenebarátok Kórusának (a mai Vaszy-kórus jogelődjének), ahol a nagy Vaszy Viktor keze alatt az oratóriumirodalom legjelesebb darabjait is megtanulhatta. Akadály előtte nem létezett: mindent vállalt, minden felkérést elfogadott, amiről úgy látta, hogy előbbre viszi a Zene biro-

dalmában. A zeneművészeti szakközépiskola elvégzése után ének-zene-tanári oklevelet szerzett (itt a kórusvezetés csínját-bínját is elsajátította Kreuter Vilmosnénál, a szegedi ének-zenetanszék kiváló karvezetés tanáránál), majd a pedagógia-szakot is elvégezte. A zene már tanulóévei alatt élethivatásává vált: főállású énekkari tag, sőt főállású karnagy lett, majd tanár igazán nehez „terepeken”. Az elmúlt 58 év alatt közel 30 kórusnak lett fontos, megbízható tagja, esetenként titkára, megfordult az összes szegedi vegyeskarban, énekel a Szegedi Szabadtéri Játékok produkcióiban. S egy igen fontos missziót vállalt magára: egymás után kérte fel a magyar kortárs zeneszerzőket: írjanak műveket szegedi kórusoknak, 21 komponista el is fogadta felkérését, elkészült műveiket be is mutatták jeles helyi énekkarok – ez alighanem egyedülálló.

S hogy máig aktív: ezt mutatta a telt ház a szegedi Agórában (a közönség a nézőtér két oldalán is állt). Születésnap meglepetéssel kezdődött Gyuris János köszöntése: Prof. Dr. Dombiné Dr. Kemény Erzsébet zongoraművész Schumann Születésnap négykezesét adta elő Pinter Tünde közreműködésével. Beslin Anita, a kiváló rádióriporter üdvözölte ezután az összejezvetelt, aki felkészülten és hangulatosan vezette a műsort: beszélgetett az Ünnepelettel. A műsort — ez is mutatta a Születésnapos művészi alázatát – maga Gyuris János állította össze: négy kórus lépett a színpadra, köztük a hódmezővásárhelyi Szent István Templom Énekkara, a szentesi Szent Anna

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége szegedi kórusa vezetőjeként, a kórust kísérő kamaragyüttesel

Varga László: Te Deum
A szerző a zongoránál, a Vaszy Viktor Kamarakórust Pál Tamás Liszt Ferenc-díjas kiváló művész vezényli

Templom Énekkara, Nagy János vezényletével, több művel is a szegedi Vaszy Viktor Kórus kamarakórusa, Gyüdi Sándor vezetésével és a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége nemrégiben újjászervezett szegedi énekkara (melynek János a vezetője).

Valamennyi kórus olyan művet adott elő, mely az Ünnepektől felkérésére született; különlegesség volt Farkas Ferenc Kiskundorozsmai miséje, Bach-Gounod Ave Mariája Huszár Lajos átiratában, Daróczi Bárdos Tamás Dorozsmai fohásza és a Lement a nap maga járásán c. népdal hattagú kamaragyüttes (Bajnóczi Sándor (fuvola), Zimán János,

Bohr Mária (hegedű), Balázs Szilvia (zongora), Dávid Andor (mélyhegedű), Erdei Tamás (gordonka) és a KÉSZ-kórus előadásában. Igen nagy élmény volt Varga László Te Deum-a, melyet László atya születésnapjára homíliája után Pál Tamás vezényelt a Vaszy Viktor Kamarakórus élén, az énekkart maga a szerző kísérte. E nagyszerű finálé előtt több köszöntés is elhangzott, melyekből nem volt hiány a közel kétórás beszélgetés után sem, melynek során Gyuris János szinte egész eddigi életét megismerhettük.

Végig a Szeretet légköre járta át a termet, s nem egyszer hangzott el: János, Te örökifjú vagy! Valóban igazolhatja ezt, aki jelen volt: nemcsak szellemileg, de megjelenésben sem érződött rajta a nyolc évtized; ismét meggyőződhattünk arról, hogy a Zene fiatalon tartja azokat, akik barátságába, szolgálatába szegődnek, ahogyan ő tette és teszi nap mint nap.

Isten éltesse hát Gyuris Jánost az emberi kor legvégső határáig, énekeljen-zenéljen még sok-sok éven keresztül!

Kiss Ernő

Fotók: Krisztin Németh István

30. ERKEL FERENC DIÁKNAPOK 2024 – GYULA

A Pandémia miatt a korábbi kimaradást ellensúlyozva ismét nagy sikerrel zajlott az EDÜ. Ahogy a kétévenkénti Keszthelyi Helikon gyűjti össze a dunántúli középiskolák diákjait, akik különböző művészeti ágakban mutatják be tudásukat, úgy a „Dunán innen” Gyula látja vendégül a művszetkedvelő ifjúságot. 2024. május 30. és június 1. között rendezték meg a 30. Erkel Ferenc Diáknapok Jubileumi Fesztiválját. Péntek és szombat délelőtt a versenyprogramok folytak vers, próza, irodalmi színpad, néptánc, tánc és mozgás, film, szólóénekek és hangszer, kamarazene, népdal,

hangszeres népzene és kórus kategóriában. A kórusok bemutatóit ismét neves szakemberek: Auth Ágnes, Kabdebó Sándor és Somogyváry Ákos karnagyok zsűrizték. Péntek este az ünnepélyes megnyitón a diákserg átvette a város kulcsát, s a hagyományos fáklyagyújtás és fáklyás felvonulás sem maradt el. Pénzes Sándor fotóművész művei jól mutatják a jó hangulatot és a diákok örömét.

-szerk-

30. Erkel Ferenc Diáknapok 2024 – Gyula

